

COMMISSIE VAN GEVOLMAGTIGDEN.

(Vergadering van 22 Februari 1918.)

Verslag JONCKX nopens de stichting van den Staat Vlaanderen en ontwerp van Verdrag tusschen Vlaanderen en Duitschland.

De Raad van Vlaanderen beijverde zich met het ontwerpen van een staatsregeling voor Vlaanderen en een Grondwet. De Duitschers oefenden een waakzaam toezicht uit op dit werk.

Professor SCHMIDT, der Hoogeschool van Leipzig, stelde een ontwerp op waarin Vlaanderen met Wallonië een federatieve Unie vormen zou. Men weet dat zulks inderdaad het Deutsche standpunt was (zie zitting der Afd. Buitenlandsche Zaken van 26 Nov. 1917). Aldus zou Wallonië eveneens de Deutsche voorgedij ondergaan. De meerderheid in den Raad van Vlaanderen wilde echter een veel radicaler oplossing. JONCKX, Gevolmachtigde voor Buitenlandsche Zaken, diende een verslag in, in tegenstelling met het ontwerp SCHMIDT, alsook het ontwerp van een verdrag dat onmiddellijk met Duitschland zou worden aangegaan.

Hoewel dit ontwerp van verdrag door de Duitschers nooit ernstig werd opgenomen, is het niet zonder belang het hier over te drukken, ten einde het politieke doel der Commissie van Gevolmachtigden in het licht te stellen.

De hier volgende tekst is een uittreksel van het verslag der zitting van 22ⁿ Februari 1918, doch het rapport JONCKX draagt den datum van 22ⁿ November 1917.

Den 31ⁿ December 1917 had dezelfde JONCKX bij het Bureau van den Raad een rapport ingediend dat het vormen eener nieuwe staatsregeling voor doel had. Dit rapport werd op 12ⁿ Oktober 1918 (Bijv. XXX, einde van dit boek) door den Raad aan de Grondwetkommissie overhandigd. Zie « Ontwerp van inleidende staatsregeling voor Vlaanderen : onmiddellijk na het ontwerp van verdrag.

Zooals uit deze bewijsstukken duidelijk blijkt, kende JONCKX den Duitschers een groote rol toe in het bestuur van den nieuwen Staat.

A. — Aanteekening.

Indien wij Prof. SCHMIDT goed begrijpen is het, naar zijne meening, eene « gewisse sinnlose Hetze » te beweren dat het verwezenlijken van Vlaanderen's politieke zelfstandigheid gelijk staat met « die Unabhängigkeit Flanderns und seine völlige Loslösung aus dem belgischen Staatsverband vorzubereiten », wat, volgens artikel 104 van het Belgische strafwetboek een misdrijf is waardig « um uns als Landverräter zu brandmerken ».

Daargelaten of het Vlaamsche volk zich bekommert om de Belgische strafbepalingen of de « sinnlose Hetze » zijner vijanden, slaan wij het Belgische strafwetboek open, om, naar den tekst van artikel 104 te gaan, wat volgens de zienswijze van Prof. SCHMIDT, niet toepasselijk is op de betrachters van Vlaanderen's politieke zelfstandigheid zooals deze uitgeroepen werd in de motie van 22 December 1917.

Art. 104 van het Belgische strafwetboek treft : « L'attentat dont le but sera, soit de détruire, soit de changer la forme du gouvernement... », den aanslag met het oogmerk om den regeeringsvorm te vernietigen of te veranderen...

De Vlamingen beschuldigen, door de zelfstandigmaking van Vlaanderen, den huidige Belgischen regeeringsvorm te willen vernietigen of veranderen is « sinnlose Hetze »; de staatkundige zelfstandigmaking van het Vlaamsche landsgebied brengt geene verandering in den tegenwoordigen regeeringsvorm van België!

De regeeringsvorm van België, in den ruimen zin waarin deze wordt opgevat bij artikel 104 (strafwetboek), is niet eenvoudig de monarchale vorm van het Rijk; het is geheel de vorm waarin België geregeerd wordt : de **eenheidsstaat** met, aan 't hoofd, de grondwettelijke staatsorganen, één en ondeelbare Rijk. Voor Vlaanderen eene afzonderlijke volksvertegenwoordiging, eene eigen wetgevende macht beramen is het alleenbestaan en de alleenwerking van de tegenwoordige staatsorganen van België, die de wezenlijke bestanddeelen zijn van zijnen regeeringsvorm, pogen te vernietigen, te veranderen. De onderlinge verhouding van deelen van het Belgische Rijk, als Vlaanderen, trachten te wijzigen, tast den eenheidsstaat aan, en is dus ook eene verandering van den regeeringsvorm.

Zelfs wanneer, volgens de opvatting van Prof. SCHMIDT, de politieke zelfstandigheid van Vlaanderen niet insluit, « die unabhängigkeit Flanderns und seine völlige Loslösung aus dem belgischen Staatsverband, en dus tot een min of meer bestuurlijke scheiding vervalt — is die verworping van Vlaanderen in het Belgische staatsverband eene verandering in den tegenwoordigen regeeringsvorm. De aanvoorders van de Commune te Parijs poogden aan de Stad eene grootere zelfstandigheid te geven dan dat zij had in het Staatsverband van de ééne en ondeelbare Republiek. Algemeen wordt aangenomen dat de Commune te Parijs een aanslag was op den toenmaligen regeeringsvorm van Frankrijk.

De opvatting van Prof. SCHMIDT schijnt ons eene « contradictie in terminis ».

De politieke zelfstandigheidsverklaring van een land, van een volk, van eene natie, is de verheffing van die natie tot Staat. Prof. SCHMIDT weet dat; daarom verzekert hij aan het politiek zelfstandiggemaakte Vlaamsche Volk « in erster Linie eigene Ministerien, eigene gesetzgebende Körperschaften und ein eigene richterliche Gewalt. » Maar een Vlaamschen Staat in den Belgischen Staat brengen kan toch niet geschieden zonder de tegenwoordige staatsregeling of staatsvorm van België te wijzigen.

De door Prof. SCHMIDT voorgestelde oplossing van het Vlaamsche vraagstuk is voor de Vlamingen eene teleurstelling.

Aan den zelfstandigen staat Vlaanderen negeert men de ONAFHANKELIJKHEID, de soevereiniteit naar buiten. Vlaanderen blijft in het staatsverband België een staatsrechtelijk niet een volkenrechtelijk instituut. Vlaanderen wordt niet hooger verheven dan tot een binnenlandschen vazalstaat, met eigene ministeries, ja, maar die niets anders zullen uit te voeren hebben dan wat de « eigene gesetzgebende Körperschaften » zullen mogen bepalen, in zooverre het niet strijdt met de opperste wetgeving van het hoogere gemeenschappelijke Parlement van België.

Prof. SCHMIDT's staatkundige opvatting van het herboren Vlaanderen is niets meer dan een naar eene Belgische grondwet op te bouwen decentralisatiestelsel voor nationaliteiten in het belang van het unitairblijvende België.

Zoodanig herstel of restauratie van België bestendigt het overleveren van het Vlaamsche Volk aan het verbasterend gezag van het Fransch-Belgisch parlementarisme en bevrijdt Duitschland niet van het levensgevaar dat ligt in de onmiddellijke nabuurschap van een systematisch Germaanschvijandige mogendheid.

De zekerheid van Duitschland tegenover het Westen ligt in een binnen de geographische grenzen van het voormalige België sterk gevestigd Germaansch evenwicht. Alleen is dit zalig evenwicht te vinden in een machtigen Vlaamschen Staat.

De onafhankelijke Staat Vlaanderen met eigen hoofd, met eigen wil, eigen Vlaamschen landaard en taal, eigen Nationaliteit of Staatsburgerschap (Vlamingschap), eigen vlag, eigen leger, eigen en afzonderlijke regeering, eigen en afzonderlijk parlement, eigen gerecht, eigen en afzonderlijke vertegenwoordiging naar buiten, eigen internationale uitzicht naar economische belangen, vrij aangaan van alle verdragen, verbonden en bondgenootschappen, die volstrekt souvereine Staat Vlaanderen was dan ook het heilzaam begrip dat de Vlamingen hadden van de volledige zelfstandigheid van Vlaanderen, toen zij, den 22 December 1917, uitriepen : « De Staat Vlaanderen is herboren ».

De machtige Staat Vlaanderen eens tot stand gekomen, belet hem niets voor zijn heil en grootheid, en om den duurzamen vrede in de Europeesche Statengemeenschap te waarborgen, een Verbond of Unie te sluiten met eene andere uit vroegere België zelfstandig opgestane Natie.

B. — Ontwerp van Verdrag tusschen Vlaanderen en Duitschland.

I. — Memorie van Toelichting.

Vlaanderen heeft geen vredesverdrag aan te gaan met Duitschland en zijne verbonden, zoo min als met de andere oorlogsvoerende mogendheden.

Niet de volken, maar de regeeringen voeren oorlog onder malkander. Niet het Vlaamsche Volk, maar de regeering van België is in oorlog met Duitschland. De staatswording van Vlaanderen heeft geen verandering gebracht aan den passieven toestand van het Vlaamsche Volk in den oorlog. De tusschen Maas en Noordzee nieuw ontstane Staat — hoewel te midden van het gekletter der wapenen geboren — verhieft zich in den toestand, normaal voor elken Staat : de toestand van vrede en van neutraliteit.

Doch de Vlaamsche Staat ziet zijn grondgebied bezet door eene oorlogsvoerende legermacht. Dit geweld is niet gericht tegen den Vlaamschen Staat. De regeering die zijn troepen ontplooit over het Vlaamsche grondgebied betoont, integendeel, de ondubbelzinnigste genegenheid voor Vlaanderen's vrijheid en zelfstandigheid. De erkenning van den staat Vlaanderen door het Deutsche Rijk moet het geweld der oorlogsbezetting in het bevriende Vlaanderen doen ophouden. Met het heffen der oorlogsbezetting vervallen de uitzonderlijke rechtstoestanden door die bezetting tot stand gekomen, vervallen de volkenrechtelijke gevolgen der oorlogsbezetting, en komen namelijk, de krachtens de oorlogswet verloren Staatseigendommen terug in het bezit van de nationale regeeringsmachten van het heerschende Vlaamsche Volk.

Het Deutsche Rijk kan geen afstand doen van de wettige voordeelen volkenrechtelijk behaald door de bezetting van Vlaamsche streken. Doch de bezetting neemt nu een vreedzaam karakter; ze wordt verdragrechtelijk herschepen, slechts voor den duur der op Vlaamsch grondgebied voortwoedende oorlogsverrichtingen, in een vriendschappelijk servituut van militairen doorvoer ten nutte van Duitschland. Die volkenrechtelijke overeenkomst tusschen Vlaanderen en Duitschland moet eng uitgelegd en toegepast worden. De Deutsche legermacht verkrijgt daardoor geen andere rechten dan die om voor hare troepen de noodige beschermingsmaatregelen te nemen; in verband met het behoud en de veiligheid van het in Vlaanderen verkeerende leger wordt er aan het Deutsche opperbevelhebberschap eene zekere rechtsmacht

toegestaan op de ingezetenen die in de omgeving van de troepen verblijven. De soevereine Staatsmacht in al hare vertakkingen : wetgevende, uitvoerende, bestuurlijke en rechtelijke macht, wordt uitgeoefend door de onderlinge organen van den onafhankelijken Staat Vlaanderen.

De beperking van de bezettende macht tot het voor hare militaire doeleinden hoogst noodzakelijke eenerzijds en onze toestand van neutrale mogendheid anderzijds zal het vraagstuk der opeischingen zoo van zaken als van personen op de voor de Vlamingen bevredigendste voorwaarden oplossen. Onze krijgsgevangenen komen naar het vaderland terug. Reeds zijn honderden van hen bereid om dienst te nemen in de Vlaamsche Rijkswacht. Voorloopig zal het Deutsche Rijk voort zorgen voor de handhaving van de orde in Vlaanderen.

Het zal niemand ontgaan dat het Vlaamsche volk het grootste belang heeft om zoo gauw mogelijk met zijne naburen — en wel in de eerste plaats met Duitschland — verdragen te sluiten waardoor de politieke zelfstandigheid en volstrekte souvereiniteit van Vlaanderen erkend wordt. Aldus moeten wij vermijden een te langen tijd te besteden aan de economische en andere traktaten, alvorens wij de dringendste onzer volkenrechtelijke toestanden hebben doen regelen. Daarom verzenden wij de bespreking onzer gezamenlijke handels-, nijverheids- en arbeidsbelangen met Duitschland naar eene internationale conferentie en de oplossing der uitvoeringsparticulariteiten van het erkennings- en bezettingsverdrag naar eene bijzondere commissie.

2. — VERDRAG.

ARTIKEL ÉÉN. — Het Deutsche Rijk erkent den onafhankelijken Staat Vlaanderen.

ART. 2. — De onafhankelijke Staat Vlaanderen en het Deutsche Rijk sluiten een economisch verdrag, waarvan de voorwaarden zullen vastgesteld worden in eene Conferentie die zal samenkomen, te ..... dertig dagen na het onderteekenen dezer.

ART. 3 — De oorlogsbezetting van het Vlaamsche grondgebied houdt op, en van dit oogenblik gaat de volledige Staatsmacht over het Vlaamsche grondgebied over op den Raad van Vlaanderen, denwelken het Deutsche Rijk erkent als het grondwetgevende lichaam van den onafhankelijken Staat Vlaanderen.

ART. 4. — Alle op grond van de oorlogsbezetting door Duitschland in Vlaanderen verworven Staatseigendom wordt den Vlaamschen Staat onverwijld afgestaan.

ART. 5. — De onafhankelijke Staat Vlaanderen, zonder dat dit moge aanzien worden als eenige schending van zijne neutraliteit tegen de eene of andere oorlogvoerende partij, duldt van wege Duitschland en zijne tegenwoordige bondgenooten de vreedzame bezetting van Vlaamsch grondgebied en den vrijen doortocht van legers en krijgsmateriaal, voor zooverre dit noodzakelijk is tot Duitschland's strategische doeleinden.

ART. 6. — Den opperbevelhebbers der Deutsche en verbondene legers wordt het recht toegestaan, voor het onderhoud en de veiligheid hunner troepen maatregelen te treffen, tot nakoming derwelken de inwoners van de bezette gebieden door een van de bezettende overheid aangesteld gerecht kunnen gedwongen worden.

ART. 7. — De krijgsgevangene Vlamingen zal Duitschland dadelijk vrijlaten. Totdat de Vlaamsche Regeering eene nationale rijkswacht volledig heeft ingericht, verbindt zich het Deutsche Rijk ter beschikking der Vlaamsche Regeering het noodige personeel te stellen, om de openbare orde op het geheele Vlaamsche grondgebied te handhaven.

ART. 8. — Eene commissie bestaande uit een gelijk aantal Duitse en Vlaamsche afgevaardigden wordt dadelijk gevormd met de opdracht de uitvoering van tegenwoordig verdrag in zijne bijzonderheden te regelen.

(Get.) JONCKX.
22 November 1917.

Ontwerp van Inleidende staatsregeling voor Vlaanderen.

(Eerste stap naar de volledige zelfstandigheid politisch gewaarborgde cultureele autonomie), door Prof. M. A. M. JONCKX, den 31 December 1917, ter vergadering van het Bestuur van den Raad van Vlaanderen, ingediend.

I.

Aan den Raad van Vlaanderen wordt over het Vlaamsche bestuursgebied op het stuk van taal, onderwijs en gerecht, wetgevende macht verleend (alles buiten krijgsbehoeften en zooverre de bezetting het toelaat).

II.

De wetsontwerpen worden door den Raad van State vastgesteld en aan den Raad van Vlaanderen door zijne Commissie van Regeering voorgedragen.

III.

De Raad van Vlaanderen bespreekt de wetsontwerpen; wijst op de veranderingen waarvoor ze hem vatbaar schijnen, en gelast alsdan zijne Commissie van Regeering die ter overweging van den Raad van State over te maken.

IV.

De Raad van State, na over de voorgestelde veranderingen beraadslaagd te hebben, benoemt een rapporteur, die, in eene door de Commissie van Regeering daartoe belegde vergadering van den Raad van Vlaanderen, de beraadslaging van den Raad van State toelicht. Waarop de Raad van Vlaanderen het wetsontwerp, zooals het door den Raad van State laatst is vastgesteld, in zijn geheel aanneemt of verwerpt.

V.

Het door den Raad van Vlaanderen aangenomene wetsontwerp wordt door de Commissie van Regeering aan den Gouverneur Generaal in België gezonden met het volgende formulier : « De Raad van Vlaanderen zendt aan den heer Gouverneur Generaal het hiernevensgaande voorstel en verzoekt eerbiedig daarop de bewilliging van Zijne Excellentie. »

VI.

De Gouverneur Generaal doet den Raad van Vlaanderen zoo spoedig mogelijk kennis dragen of hij het voorstel van wet al dan niet goedkeurt. Die kennisgeving geschiedt met een der volgende formulieren :

« De Gouverneur Generaal in België bewilligt in het voorstel en heeft bevel gegeven » het dadelijk openbaar te maken. »

Of :

« De Gouverneur Generaal in België houdt het voorstel in overweging. »

VII.

De Raad van State bestaat uit negen in de Rechtsgeleerheid, Staatswetenschap bedreven Vlamingen, door den Gouverneur Generaal benoemd : vijf rechtstreeks, vier op eene door den Raad van Vlaanderen voorgedragen dubbele lijst.

VIII.

De Commissie van Regeering wordt benoemd en samengesteld volgens hare Proclamatie tot den Raad van Vlaanderen in dato .....

Bewijsstukken voor de geschiedenis van den oorlog in België

Het Archief

van den

Raad van Vlaanderen

Uitgegeven door den

Nationalen Bond voor de Belgische Eenheid

BRUSSEL

Drakkerij Oud-Huis Th. DEWARICHET
16, Wilde-Woudstraat

Uitgever H. LAMERTIN
1, Coudenbergstraat

1929